

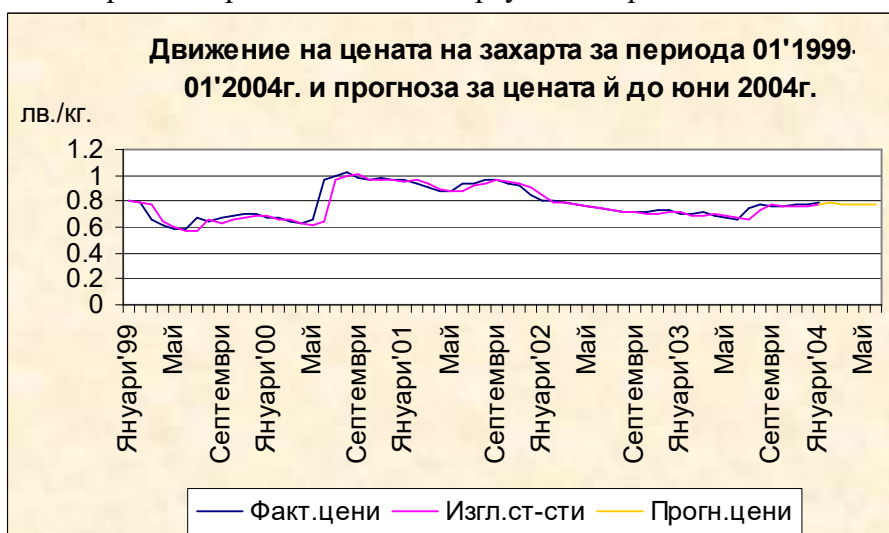
ГОДИШЕН АНАЛИЗ

на движението на цените на едро на хранителните стоки,
плодове и зеленчуци, продавани на стоковите тържища в България

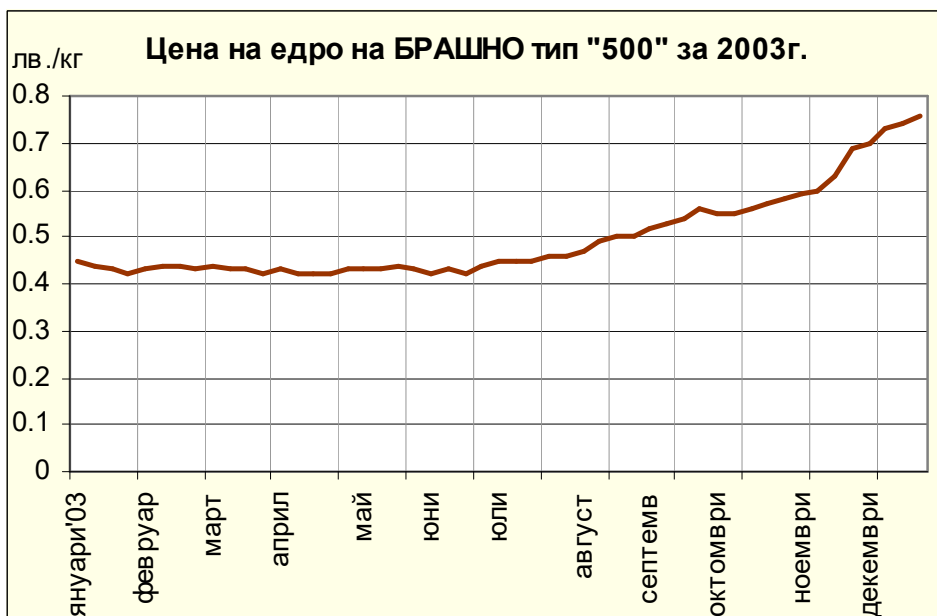
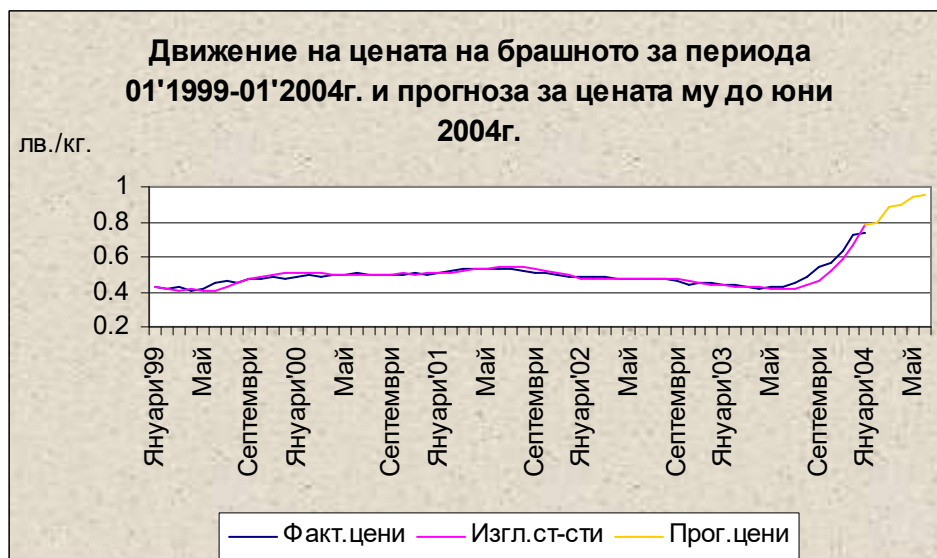
АНАЛИЗ НА ЦЕНИТЕ НА ЕДРО НА ХРАНИТЕЛНИ СТОКИ, ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ

Анализът на цените на едро за 2003г. е направен въз основа на базата от данни в Информационната система на ДКСБТ, съдържаща информация за цените на хранителните продукти, плодовете и зеленчуците за петгодишен период от началото на 1999г. Това позволява изготвянето на анализи на цените през разглеждания период, както и съпоставка с цените през четирите предходни години. Проследяването на движението на тези цени и отчитането на факторите, които влияят върху формирането им е предпоставка за определяне на тенденциите в тяхното движение.

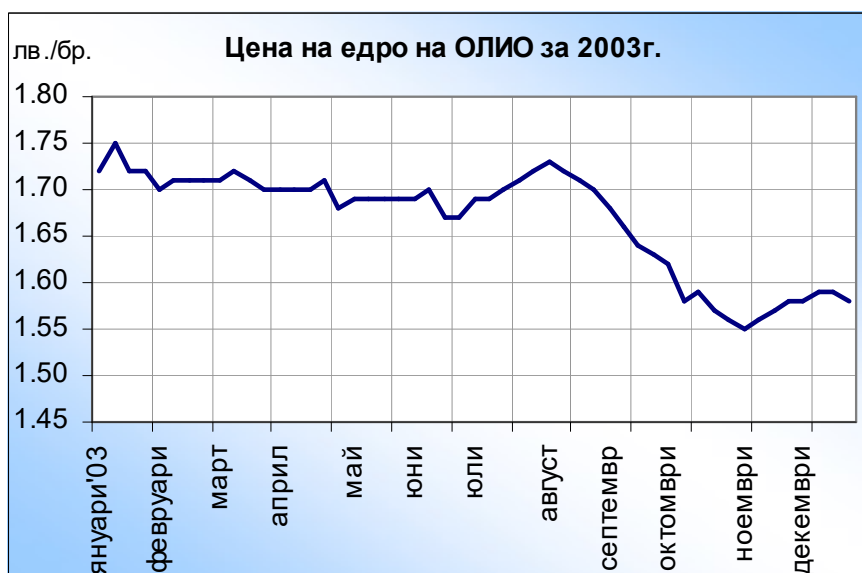
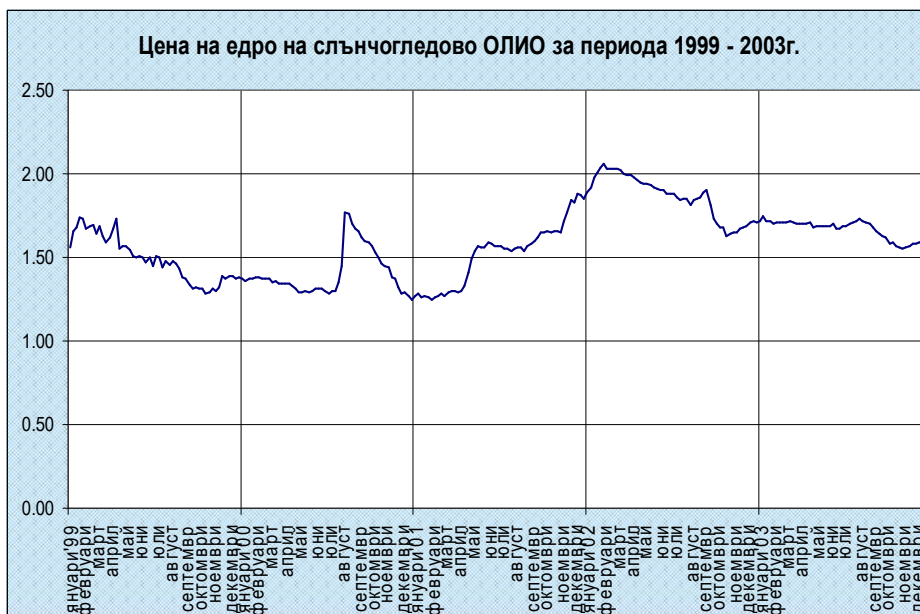
Трайната тенденция на понижаване на стойностите на **захарта**, започнала още през предходната година се запазва и през първите 6 месеца на 2003г. От края на юни се наблюдава скок на цената с 23% като към 20 юли регистрираната цена на стоката е 0.80 лв./кг. През следващите три месеца цената на захарта плавно се понижава, без да достигне ниските стойности от първите месеци на годината. Към края на анализирания период стоката се търгува на тържищата на цена 0.77-0.79лв./кг

Тенденцията на понижаване на цената на едро на **брашното**, започнала през лятото на 2002г. продължава и през първите шест месеца на 2003г. Средата на месец юни е началото на непрекъснато покачване на цената на брашното, като само за два месеца беше надвхвърлена най-високата регистрирана през предходния четиригодишен период цена. Трайната тенденция на покачване се запази до края на годината, като увеличението през декември спрямо юни е 80%.

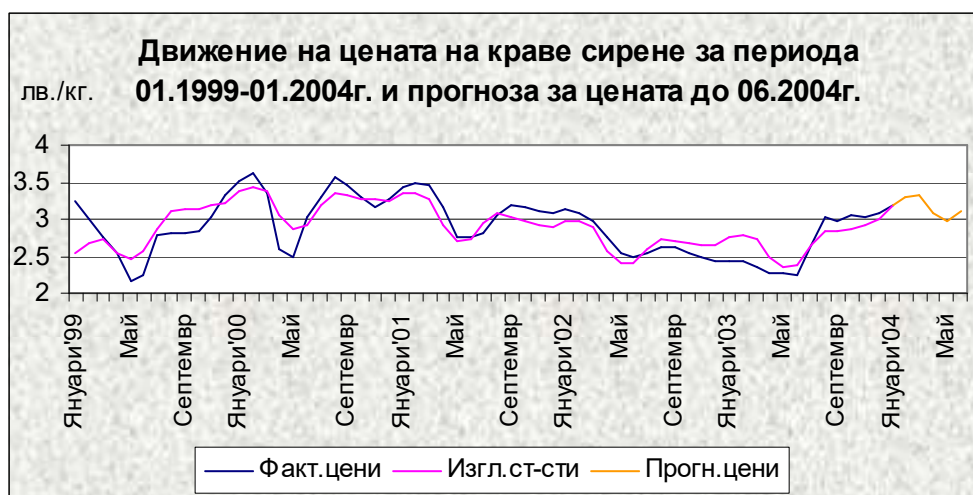
От началото на 2003г. до средата на м. юни се наблюдава слаба тенденция на понижаване на цената на едро на слънчогледовото **ОЛИО**. През летните месеци на годината цената на едро на олиото се покачи и към средата на август тя беше с 3.6% по-висока в сравнение с м. юни. През следващите месеци се наблюдава тенденция на силно снижение на цената и към началото на ноември тя е с 10.4% по-ниска в сравнение с август. Тези стойности са по-ниски с около 5% в сравнение със същия период на 2002г. В края на годината се наблюдава отново тенденция на слабо покачване на цената, което е обичайно за есенно – зимните месеци и се дължи на повишаване на потреблението на слънчогледово олио.

Трайната тенденция на спад, която се наблюдаваше при цената на едро на **пилешкото месо** от месец август 2002г., се запази и през първите седмици на 2003 година. От края на януари започва покачване на цената, като през март тя е с 25% по-висока. Следва период на стабилизиране на стойностите в границите 2.80-2.90 лв./кг. След леко понижаване на цената през летните месеци, от септември отново се наблюдава тенденция на покачване на стойностите, като в края на годината цената на пилето е най-висока за анализирания период – 3.07лв./кг

От август месец 2002г. започва спад в цената на **сиренето** и тази тенденция продължи до юли 2003г. През зимата на 2002/2003г не се наблюдаваше традиционното есенно-зимно поскъпване. Регистрираната през юли 2003г. цена на сиренето е най-ниска от 2000г. насам. През втората седмица на същия месец се наблюдава скок на цената от 32%, а в последвалия период до края на годината цените остават относително постоянни, като се задържат на по-високо ниво, близко до началото на 2002г

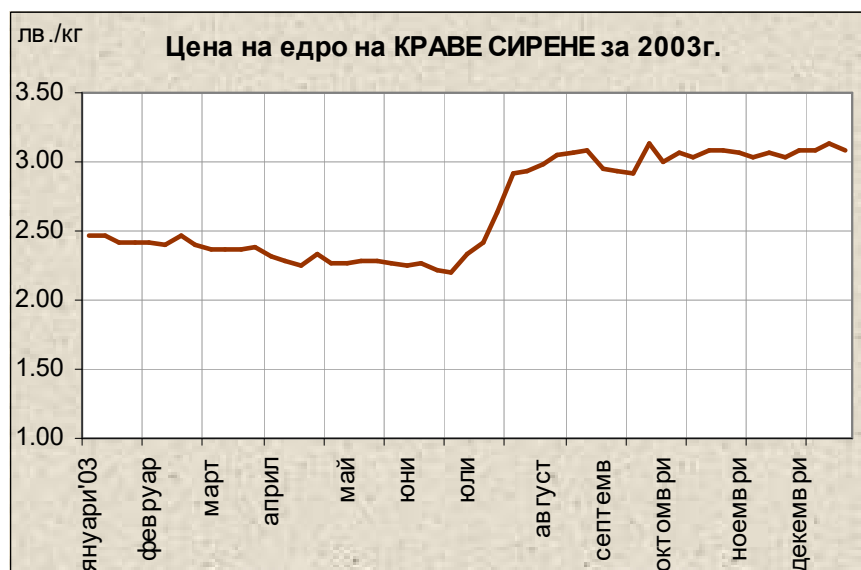
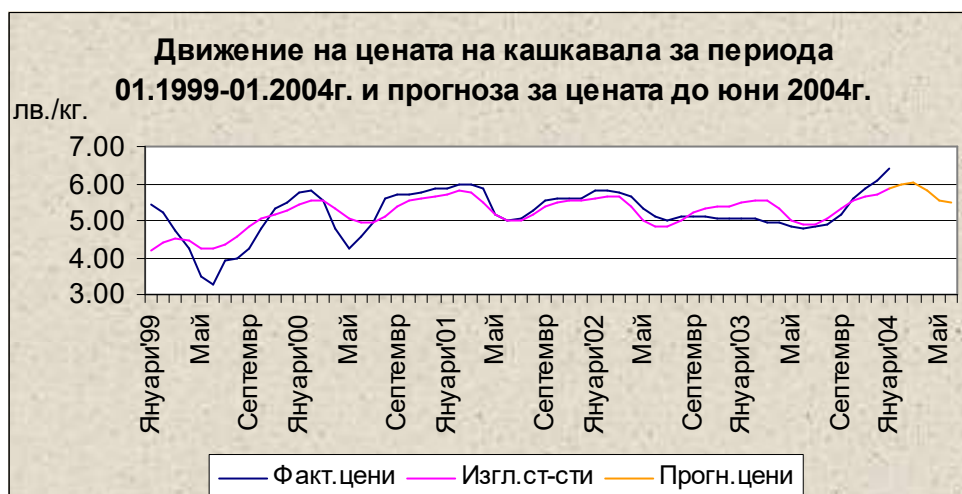

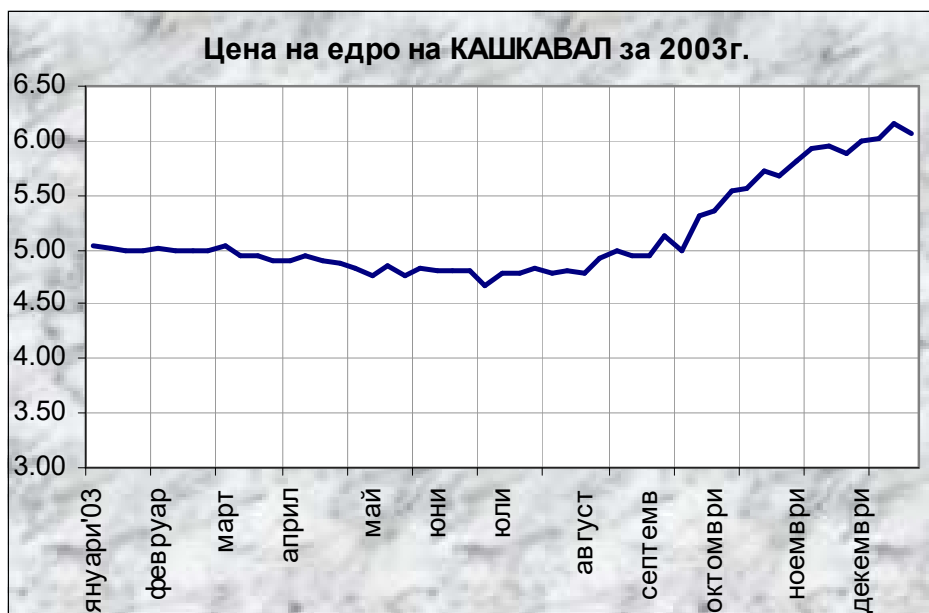
Разполагаме с данни за продажната цена на търгуваните млечни произведения на стоковите тържища в страната по месеци за периода 1999 – 2003г. Това ни дава възможност да изследваме, както екстраполационното развитие на цените, така и сезонността, и въз основа на получените данни да изработим прогноза за месечните цени през 2004г.

Като цяло при изследване на сезонността при млечните произведения се наблюдава увеличение на цените през зимните месеци и намаление в началото на лятото, което се дължи основно на сезонното влияние върху добивите от мляко. Изключение имаме през зимата на 2002/2003г., когато повишените изисквания на ЕС по отношение на качеството на млечните произведения и намаления вследствие на това износ, водят до повишено предлагане и съответно до по-ниски цени. Това се потвърждава и от по-задълбочения анализ на цените.

При изследване на цената на **кравето сирене** се установява, че най-ниската регистрирана стойност за целия изследван период е в края на пролетта на 1999г., през месец май – 2.17лв./кг., а през февруари 2000г. най-високата – 3.61лв./кг. През юни 2003г. отново имаме минимални продажни цени, които още от следващия месец отново се покачават и в края на година достигат ниво, близко до началото на 2002г.

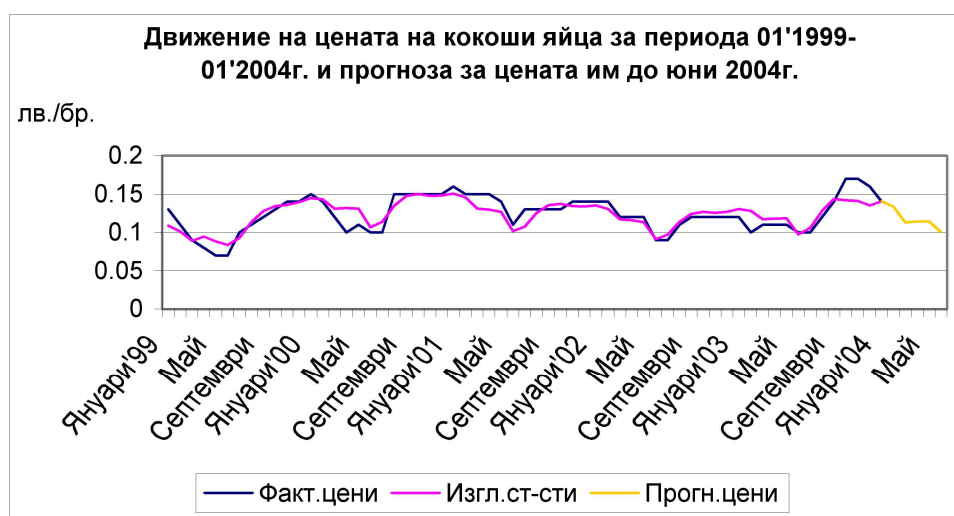
Аналогичен е анализът при движението на цените на **кашкавала**. И тук, както при сиренето, се наблюдава поскъпване на продукта през зимните месеци и минимални цени през лятото. Най-ниската регистрирана цена имаме през юни 1999г. – 3.28лв./кг., а най-високата е в края на 2003г. – 6.06лв./кг. Изключение в тенденцията отново имаме през зимата на 2002/2003г., когато цените се задържат на едно средно ниво.

Кривата на цената на **яйцата** през 2003г. повтаря тенденциите от предходните четири години. От средата на м. май се наблюдава традиционното лятно понижаване на цената, а от средата на м. юли започва увеличение, което към началото на октомври е 89%. През следващите два месеца цената остава постоянна – 0.17лв./бр. Тази цена е най-високата регистрирана за целия петгодишен период, за който Комисията наблюдава цените. В края на годината започва тенденция на намаляване на цените, като през декември яйцата се търгуват на цена 0.15лв./бр.

Разполагаме с данни за продажната цена на кокошите яйца, търгувани на стоковите тържища за периода 1999 – 2003г. Това ни дава възможност да изследваме сезонността и да установим, че минимални цени имаме през летните месеци, а през зимата са най-високите цени.

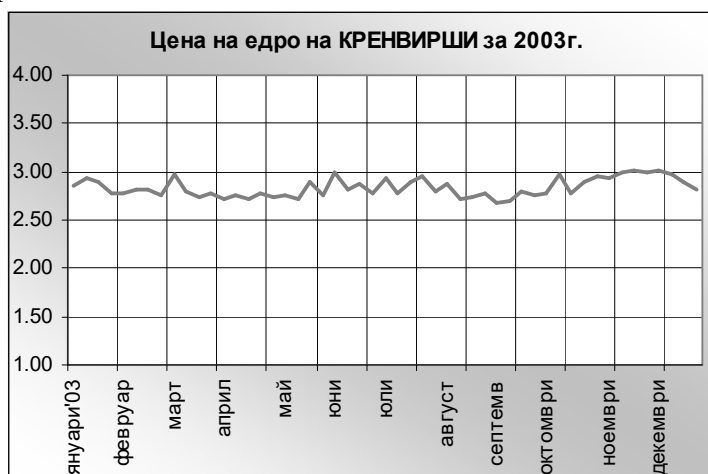
Най-ниската регистрирана стойност е през май и юни 1999г. – 0.07лв./бр. През лятото на следващите години минималните стойности достигат малко по-високи нива – 0.09лв./бр. през 2001г. и 0.10лв./бр. през 2000г. и 2003г.

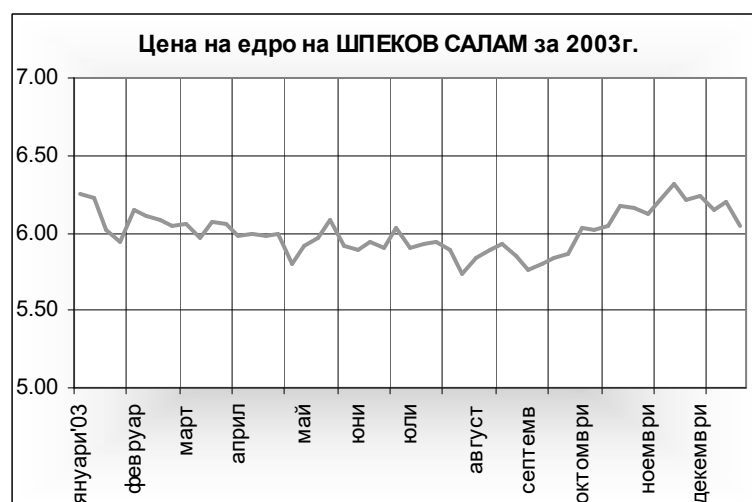
В края на 2003г. е максималната цена за целия петгодишен период - 0.17лв./бр.

При разработване на прогнозните цени за 2004г. получаваме, че максималната стойност ще е 0.14 лв./бр., а през лятото ще е минимална 0.10лв./бр.

Цените на **месните** произведения през 2003г. – кренвирши, малотраен колбас и шпеков салам остават сравнително стабилни с тенденция на увеличение преди и около коледните и новогодишните празници. По-силна е тази тенденция при цената на малотрайните колбаси – 21% и шпековия салам – 10%.

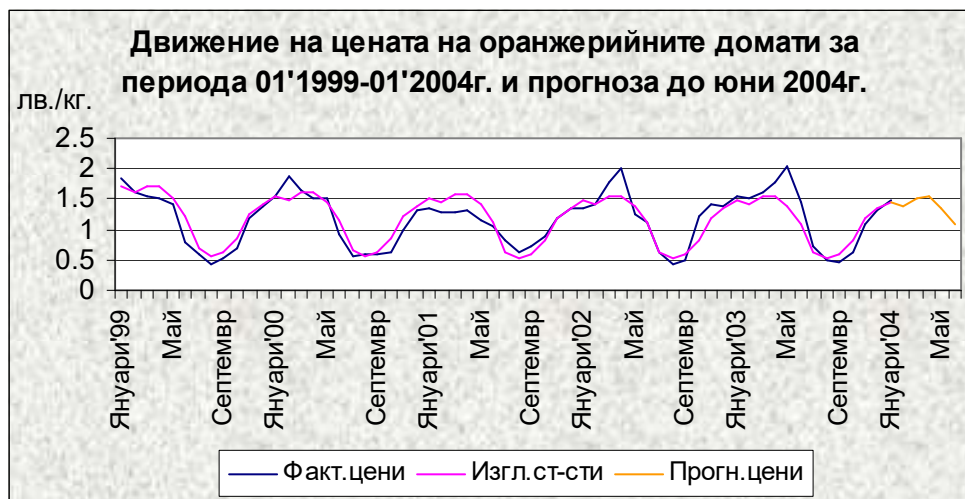
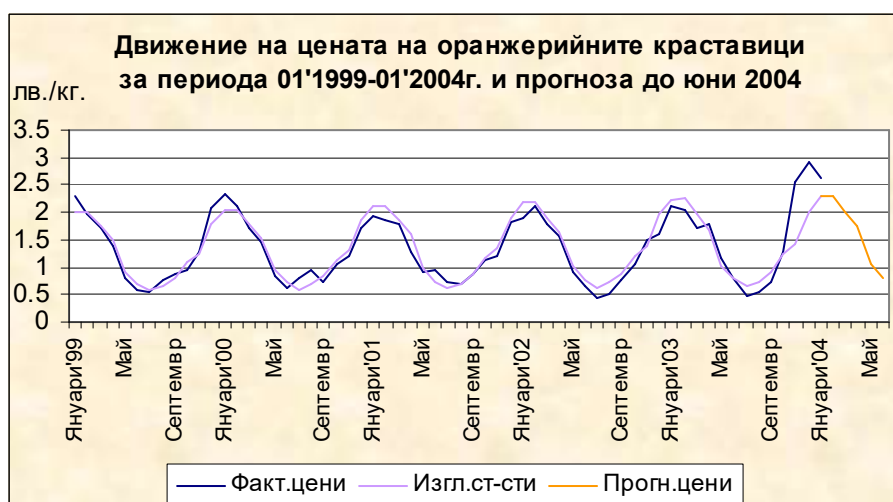

През 2003г. се наблюдава слаба тенденция на понижаване на цената на едро на **ориза** като от януари до месец декември цената е намалена с 6%.

Движението на цените на едро на **зеленчуците** и през 2003г. показва характерна сезонна тенденция в динамиката на формирането на цените им.

В края на 2002 година и през януари 2003г. цените на **доматите** са нормални и сравнително постоянни за зимните месеци. В края на м. май се наблюдава тенденция на понижаване на стойностите и към средата на м. август са регистрирани най-ниските за годината цени – 0.40 лв./кг. Намалението е 79%. През летните месеци цените се задържат на това ниво. От средата на м. октомври започва есенно-зимното поскъпване, което към края на годината 72%.

Разполагаме с данни за продажните цени на домати и краставиците, оранжерийно производство, търгувани на стоковите тържища за периода 1999 – 2003г. Цените следват характерната сезонност в страната и резки отклонения не се наблюдават, въз основа на което можем да разработим и прогноза за цените през 2004г. През месеците, когато на пазара, при нормални климатични условия, се предлагат изключително продукцията от местно производство и предлагането превишава търсенето цените ще са ниски, а в периода когато предлагането е предимно от внос – високи.

При краставиците, оранжерийно производство, максимални цени имаме през първите месеци на годината, а през юни и юли цените достигат най-ниските си равнища.

При оранжерийните домати, цените достигат максималните си стойности в края на зимата, а най-ниски са през август и септември.

Аналогично е състоянието на пазара на **краставиците**. Кривата на цените през първите 4 месеца се движи плавно надолу, като около Великденските празници (края на м. април) се наблюдава скок на цената с 21%. В следващите месеци се наблюдава тенденция на намаляване на стойностите, характерни за летния сезон. През септември и октомври започва плавно покачване, а от ноември се наблюдава значително увеличение на цените. Това увеличение е 252%, а регистрираните през декември стойности са най-високите през петгодишния период на наблюдаване на цените. Към края на декември цената е била 3.49лв./кг, като преди това най-високата цена е била през февруари 2000г. – 2.58лв./кг

Цената на едро на **цитрусовите плодове** през м. декември сдва тенденция на покачване, като това се наблюдава най-вече непосредствено преди Коледа и след

това преди Нова година. Очевидно се запазва традицията цените да се завишават от търговците през тези периоди, което е свързано с по-голямото търсене на пазара.

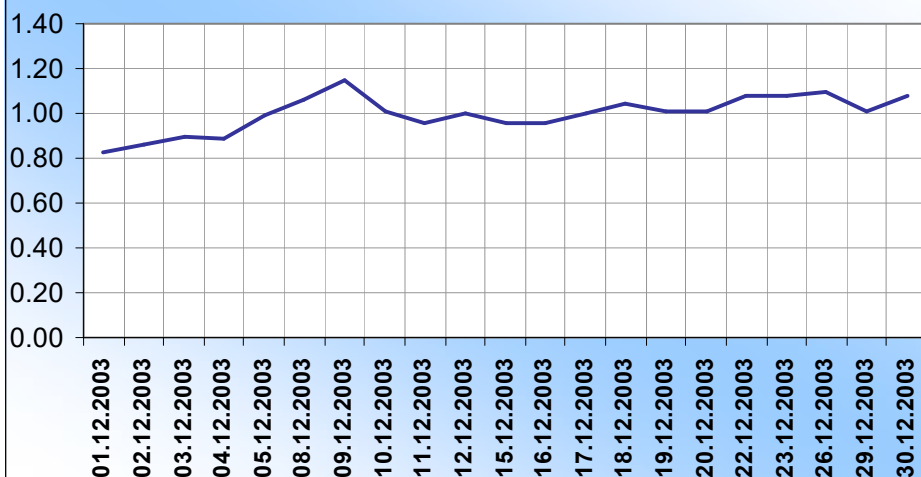

Движение на цената на портокалите за периода 01'1999-01'2004г. и прогноза за цените им до юни 2004г.

лв./кг.

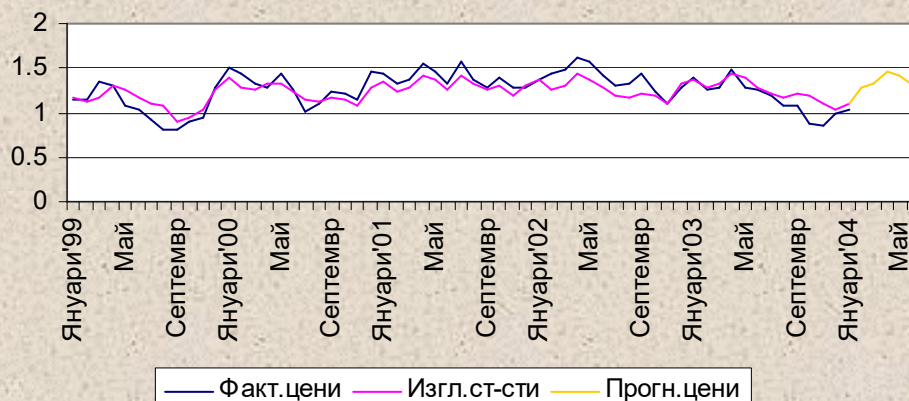

Цена на едро на БАНАНИ за м. декември 2003г.

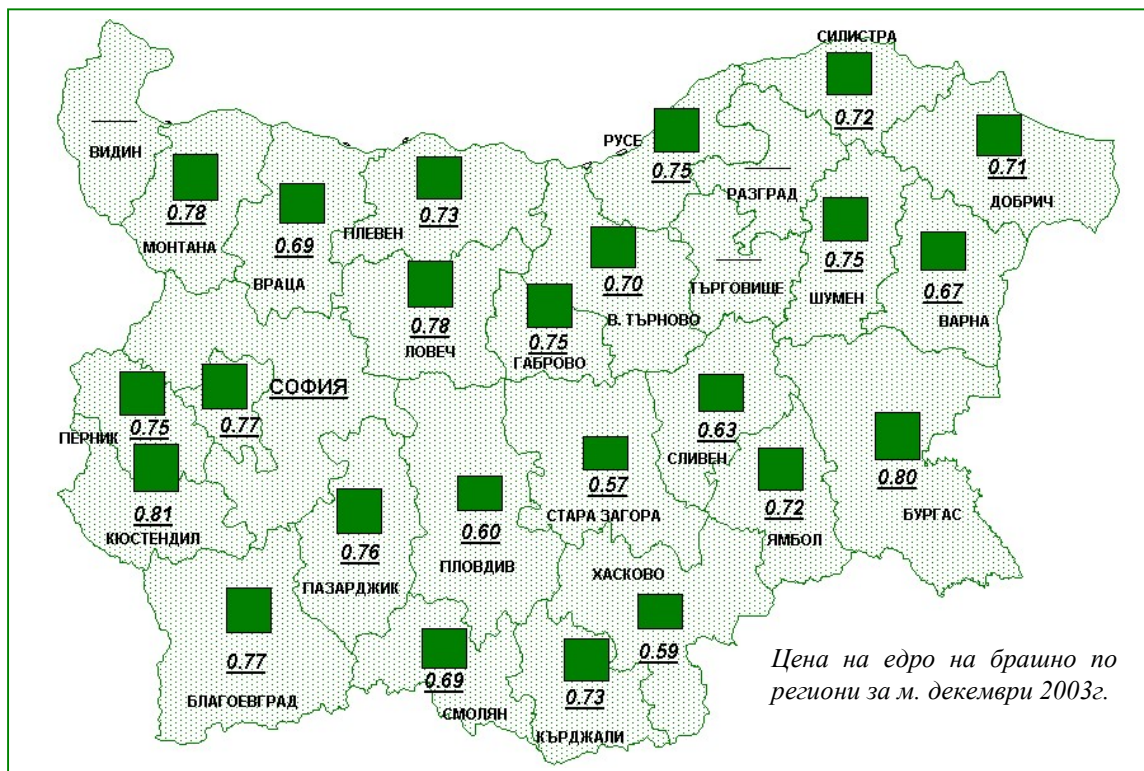
Движение на цената на банани за периода 01'1999-01'2004г. и прогноза до юни 2004г.

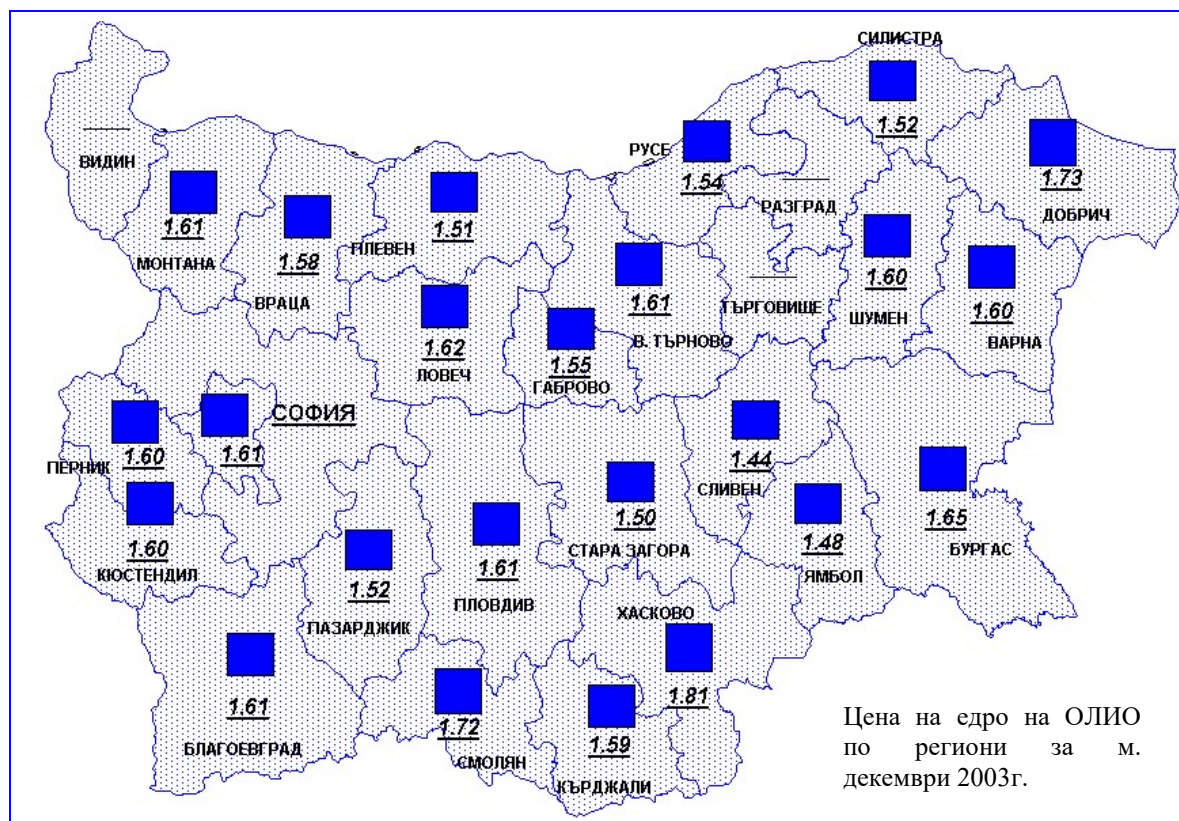
лв./кг.

ТЕРИТОРИАЛЕН АНАЛИЗ НА НЯКОИ ОСНОВНИ ХРАНИТЕЛНИ СТОКИ ЗА МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ 2003Г.

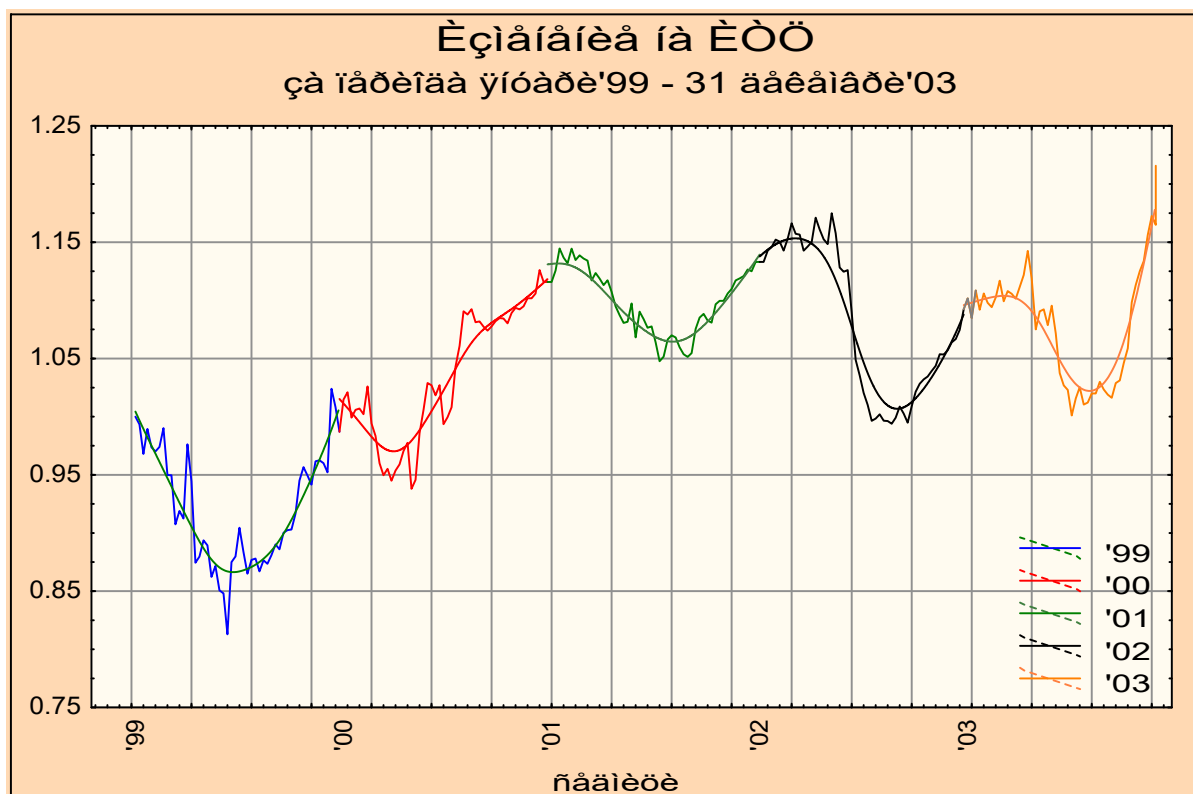
Териториалният анализ на цената на едро на брашното за м. декември сочи, че най-високите регистрирани цени за страната са в Кюстендилска област – 0.81лв./кг и Бургаска област – 0.80лв./кг. Съответно в областите Хасково и Пловдив са регистрирани най-ниски цени: 0.59 – 0.60лв./кг

Най-високи цени на олиото за м. декември са регистрирани в Хасково: 1.81 лв./бр., а най-ниски – в Сливен 1.44 лв./бр.

АНАЛИЗ НА ДИНАМИКАТА НА ИНДЕКСА НА ТЪРЖИЩНИТЕ ЦЕНИ ПРЕЗ 2003г.

Стойностите, които ИТЦ достигна в края на 2003г. са най-високите, регистрирани от началото на петгодишния период, през който ДКСБТ наблюдава движението на цените на едро на стоките, търгувани на стоковите тържища в страната. Поскъпването на основни хранителни стоки и зеленчуци, които оказват голямо влияние при формирането на ИТЦ, рефлектира върху стойностите му.

Още в началото на 2003г. движението на индекса запазва тенденцията на повишаване на стойностите от края на предходната година, което продължава до средата на месец април, когато се наблюдава пик в стойностите на ИТЦ, съвпадащ с Великденските празници. През този период е регистрирано увеличение на цените на следните стоки: захар – 5%; пиле – 25%; ориз – 6%; месни произведения – 3-8%; зеленчуци – 21-47%. Увеличението на индекса от началото на 2003г. до средата на април е 3.7%.

Динамиката в изменението на ИТЦ през следващите месеци се обуславя от продължителния спад в цените и към средата на м. юли индексът бележи спад спрямо април от 12.3%. Понижението на стойностите на индекса през този период се обуславя от намаляването на цените на следните стоки: млечни произведения – 5-8%; яйца – 25%; пиле – 13%; месни произведения – 6-13%, захар – 7%; зеленчуци – 79-81%. Стойностите на индекса през летните месеци до първите седмици на септември остават постоянни.

От средата на месец септември 2003г. започва рязко покачване на стойностите на ИТЦ и в края на годината той е с 20% по-висок. През този период се повишават цените на почти всички основни хранителни стоки, както и на плодовете и зеленчуците. Именно през този период са регистрирани най-високи за предходния

четиригодишен период цени на някои стоки. От средата на юни 2003г. до края на същата, цената на брашното се увеличи с 80% и достигна цена от 0.76 лв./кг, която е с 40.7% по- висока от цената на брашното през 2001г. Също през тази година е достигната най-висока цена в сравнение с предходните 4 години на кокошите яйца, чиято цена в сравнение с началото на 2001г. е с 6.25% по-висока. Регистрираната цена на кашкавал “Витоша” в края на годината, в сравнение с 2001г е с 1.65% по-висока., а цената на оранжерийните краставици достигна стойности, които в сравнение с 2000г. са с 35.3% по-високи.

Движението на ИТЦ през последните пет години в основни линии се повтаря, като за първите три години от наблюдавания период (1999,2000,2001) е характерно стабилизирането на цените на по-високо ниво. През лятото на 2002г., както и през същия период на 2003г., стойностите на ИТЦ се стабилизираха на по-ниско ниво в сравнение с 2001г. Традиционният есенно-зимен скок на индекса, обаче през 2003г. е своеобразен пик, като той достига най-високите си стойности за последните пет години. Ако наблюдаваната тенденция през трите години - 2001, 2002 и 2003г., сочеща покачване на индекса и след новогодишните празници се запази то може да се очаква, че и през 2004г. ще има по-нататъшно покачване на стойностите на ИТЦ през зимните месеци.

Като цяло кривата на ИТЦ през 2003г. повтаря тенденцията на предходните години, което се обуславя от сезонния характер на селскостопанските стоки и тяхната преработка, а също и във връзка с традициите и бита на българското население.